June : 2026

PHILOSOPHY

Paper: SEC-PHI-201

Critical Thinking

Time: 2 1/2 Hours **Total Mark: 60**

(The figures in the right margin indicate full marks of the questions)

1. শুদ্ধ উত্তৰ বাচি উলিওৱাঁ Choose the correct answers: 1×6=6

(a) ফ্রান্সিজ বেকন / জন লক / জন ডিউইক বিচাৰমূলক চিন্তাৰ জনক বোলা হয়।
Francis Bacon / John Locke / John Dewey is called the father of Critical Thinking.

(b) নিগমনাত্মক যুক্তি আকাৰগত সত্যতা / বস্তুগত সত্যতা / আকাৰগত আৰু বস্তুগত উভয় সত্যতাৰ সৈতে জড়িত।
Deductive argument is associated with formal truth/ material truth / both formal and material truth.

(c) ভাৰতীয় ন্যায়ানুমানত তিনিটা / চাৰিটা / পাঁচটা বচন থাকে ।
There are three / four / five propositions in Indian Nyayanumana.

(d) ভাৰতীয় তর্কশাস্ত্রত সাধ্যপদ / হেতুপদ / ব্যাপ্তিক অনুমানৰ স্নায়ু বোলা হয়।
In Indian Logic the Sadhyapada / Hetupada / Vyapti is called nerve of inference.

(e) ভাৰতীয় দ্বান্দ্বিক পদ্ধতিৰ দুটা / তিনিটা / চাৰিটা স্তৰ আছে ।
There are two / three / four stages of Indian Dialectical method.

(f) জৈন আপেক্ষিকতাবাদক স্যাদবাদ / অনেকান্তবাদ / স্যাদবাদ আৰু অনেকান্তবাদ উভয়ক জনা যায় ।
The Jain theory of Relativism is known as Syadvada / Anekantavada / both Syadvada and Anekantavada.

2. চমুটোকা লিখাঁ (যিকোনো তিনিটা) ঃ 4×3=12
Write short notes (any three):
(a) বিচাৰমূলক চিন্তাৰ বাধাসমূহ
Barriers of Critical Thinking
(b) নিগমনাত্মক যুক্তি আৰু তাৰ বৈধ্যতা
Deductive argument and its validity
(c) অনুমানৰ তাৰ্কীয় ভিত্তি
Logical ground of Anumana
(d) বিচাৰমূলক চিন্তা হিচাপে জৈন স্যাদবাদ
Jaina Syadvada as critical thinking

3. (a) বিচাৰমূলক চিন্তা কি ? বিচাৰমূলক চিন্তাৰ সুবিধাসমূহ আলোচনা কৰাঁ। 2+10=12
What is Critical Thinking? Discuss the benefits of Critical thinking.

Or/ অথবা

(b) বিচাৰমূলক চিন্তাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰাঁ। 12
Discuss the characteristics of Critical Thinking.

4. (a) যুক্তি কি ? বিভিন্ন প্রকাৰৰ যুক্তিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰাঁ। 2+8=10
What is argument? Discuss the different kinds of argument.

Or/ অথবা

(b) আগমনাত্মক যুক্তি কি ? আগমনাত্মক যুক্তিৰ শক্তি বা বলিষ্ঠতা নির্ধাৰণ কৰাঁ। 2+8=10
What is inductive argument? Determine the strength of inductive argument.

5. (a) অনুমান কি ? অনুমানৰ বিভিন্ন প্রকাৰসমূহৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱাঁ। 2+8=10
What is Anumana? Explain the different kinds of Anumana.

Or/ অথবা

(b) হেত্বাভাস কি ? হেত্বাভাসৰ বিভিন্ন প্রকাৰসমূহ আলোচনা কৰাঁ। 2+8=10
What is Hetvabhasa? Discuss the different kinds of Hetvabhasa.

6. (a) ভাৰতীয় দর্শনৰ দ্বন্দ্ববাদ বা দ্বান্দ্বিক পদ্ধতিৰ মূল্যাঙ্কন কৰাঁ। 10
Evaluate the Dialectical method of Indian philosophy.

Or/ অথবা

(b) ভাৰতীয় পৰম্পৰাৰ 'তর্ক'ক এক পদ্ধতি হিচাপে মূল্যাঙ্কন কৰাঁ। 10
Evaluate 'Tarka' as a method of Indian tradition.